

Tillsammans för barnens bästa i Sörmland

Följeforskning om initiering och start av
utvecklingsarbetet – delrapport 1

Tack!

Tack till styrgruppen för "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland", tack till processledare och medarbetare på FoUiS och länsgemensamt regionalt stöd samt de deltagare, politiker och tjänstemän som genom sin aktiva medverkan bidrog till en lyckad workshop om "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland" i Södertuna. Särskilt stort tack till de personer som låtit sig intervjuas för denna delrapport.

Om utvärderingsrapporten

FoU i Sörmlands utvärderingsrapporter beskriver en utvärdering av befintlig kunskap t ex projekt, och delprojekt. Utvärderingsrapporter kvalitetsgranskas av FoU-medarbetare (som inte är författare) med kunskap i ämnet.

Författare

Osman Aytar och Lina Larsson

Datum och ort

2022-06-30

Omslagsbild

Franzi Draws

Sammanfattning

Syftet med denna delstudie har varit att undersöka hur initiering och start av utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* har gått till. Fokus har varit på generella reflektioner om initiering och start av utvecklingsarbetet som process; framgångar, risker och hinder i utvecklingsarbetet hittills, samt förbättringsmöjligheter för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Utvecklingsarbetets egen dokumentation och självrapporteringar, observationer vid gemensamma möten under utvecklingsarbetet samt intervjuer utgör de grundläggande källorna för datainsamling. Intervjupersoner valdes utifrån deras involvering under initieringen och starten av utvecklingsarbetet. En fokusgruppsintervju med elva deltagare gjordes inom ramen för Lärande workshop 1 i slutet av mars 2022 och två kompletterande skriftliga intervjuer gjordes efter fokusgruppsintervjun.

Utvecklingsarbetet hade inte en enda startpunkt, eller ett specifikt problem att utgå från. Gemensamt i beskrivningar av startpunkter är att flera parter delar en upplevelse av att något behöver göras tillsammans för barns fysiska och psykiska hälsa samt att Skottlandsmodellen lyfts som en intressant utgångspunkt. En upplevd framgångsfaktor är denna delade övertygelse om att länet behöver utvecklingsarbete för att förbättra barns mående. Det finns ett engagemang hos både politiker och tjänstemän. En annan framgångsfaktor är skolans delaktighet i styrningen av arbetet. Intervjupersonerna uttryckte även att det hade varit en lyckad rekrytering av processledare, både utifrån kompletterade kompetenser och framåt driv. Under uppstartsfasen upplevdes att fokus var på effektmål snarare än projektmål. Intervjupersonerna lyfter detta som en dubbel risk, både att det kan forma/förskjuta förväntningarna på vad projektet kommer att uppnå och att tiden för konkret arbete blir kortare. Även omsättning i personal och chefsnivå ses som en risk. I intervjuerna lyfts även förslag till det kommande arbetet. Att arbeta aktivt med informations spridning och att arbeta praktiskt tillsammans med hjälp av "case", samt att komma i gång med pilotverksamhet bedöms som viktiga framåtriktade aktiviteter.

Upplevelser och erfarenheter av processen från och med initiering till start och fastställande av projektplan visar många lärdomar för att upprätthålla och främja framgångar, förebygga risker och hinder, samt att sätta i gång förbättringar i det fortsatt utvecklingsarbetet. En generell rekommendation är att identifierade framgångar, risker/hinder och förbättringsförslag tas som utgångspunkt för förbättringsarbetet i fortsättningen. Några övergripande rekommendationer:

1. Att ha mer fokus på *projektets* målsättningar
2. Tydlig och enhetlig informations spridning till, och förankring hos, berörda aktörer och verksamheter. Nyhetsbrevet kan behöva kompletteras med exempelvis dialogträffar, workshops eller liknande.
3. Eftersom det finns andra aktörer som inte är representerade i styrgruppen rekommenderas att mer dialog förs med dessa aktörer.
4. Case som ett förslag på metod för att synliggöra *olika förståelser* för vad utvecklingsarbetet skulle innebära för olika parter i samverkan

5. Kartläggning om vad som fungerar bra och mindre bra i fråga om inkludering av berörda aktörer och att ett förbättringsarbete inleds med bland annat mer involvering av barn och vårdnadshavare.

Innehåll

Sammanfattning.....	i
Inledning.....	1
Bakgrund och uppdrag	1
Syfte och frågeställningar.....	2
Genomförda aktiviteter under initiering och start av utvecklingsarbetet.....	2
Metod och material.....	3
Metodologisk ansats	3
Datainsamling och genomförande	5
Databearbetning och analys	5
Etiskt ställningstagande.....	5
Resultat och analys.....	5
Generella reflektioner om initiering och start av utvecklingsarbetet.....	5
Framgångar i utvecklingsarbetet under initiering och start	7
Risker och hinder i utvecklingsarbetet under initiering och start.....	8
Förbättringsförslag för det fortsatta utvecklingsarbetet	10
Hur skulle utvecklingsarbetet se ut om det skulle utformas nu?	12
Diskussion och rekommendationer	13
Referenser	16
Bilagor	17
Bilaga 1. Intervjuguide.....	17
Bilaga 2. Informationsbrev	18
Bilaga 3. Samtyckesblankett.....	20

Inledning

Bakgrund och uppdrag

Det regionala projektet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* bedrivs som ett utvecklingsarbete inom Sörmlands alla kommuner och Region Sörmland under 2021–2023 och innefattar verksamheter som primärt berör barn och unga. Med barn och unga menas invånare i Sörmland från födsel till den dag de fyller 18 år.

Enligt projektplanen (2021-08-16) för *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* är den gemensamma målbilden för utvecklingsarbetet ”att alla barn och unga i Sörmland ska ges möjligheter till en god fysisk och psykisk hälsa genom en god och trygg uppväxt utifrån varje barns behov. Samverkan ska ske med ett helhetsperspektiv kring barnens hälsa.”

För att kunna förverkliga denna målbild behövs det att ”fokusera på proaktivt arbete med tidiga insatser för barn, unga och deras vårdnadshavare samt utveckling av samverkansstrukturer för alla aktörer som arbetar med barn och unga i Sörmland. Ett starkt gemensamt ansvarstagande är avgörande” (Målbild, 2021-06-14).

I linje med denna ambition för ett proaktivt arbete och en utveckling av samverkansstrukturer är målsättningen med utvecklingsarbetet:

- att det i Sörmland finns en länsövergripande samverkansmodell för tidiga insatser för barn och unga
- att ett implementeringsarbete av samverkansmodellen är påbörjat
- att en plan för fortsatt implementering och uppföljning av samverkansmodellen finns tillgänglig.

Utvecklingsarbetets resultat utifrån målsättningen ovan kommer att skapa goda förutsättningar för att förverkliga den bestämda målbilden efter projekttiden. De förväntade långsiktiga effekterna av utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* i linje med målbilden är följande:

- Fler barn och unga lever med en god **psykisk och fysisk hälsa**, en negativ utveckling av psykisk ohälsa har bromsats och psykiska besvär har minskat
- Barn, unga och vårdnadshavare i behov av stöd får genom effektiv samordning tillgång till nödvändiga kontakter med barn och ungas behov i centrum
- Fler barn och unga närvarar i **förskola och skola** samt uppnår kunskapskraven i skolan

De långsiktiga effekterna är tänkta att följas upp av projektbeställaren länsstyrgruppen¹ efter projekttiden, enligt projektplanen. Form och innehåll för en sådan uppföljning bestäms senare.

FoU i Sörmland fick uppdraget att följa *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* i början av utvecklingsarbetet. Det övergripande syftet med denna följeforskning är att genom samverkan

¹ En samverkansarena för samverkan kring socialtjänst och vård där högste tjänsteperson inom socialförvaltning och motsvarande parter inom Regionen, dvs förvaltningschefer och divisionschefer möts för att diskutera gemensamma utvecklingsområden och satsningar. Länsstyrgruppen ligger under en gemensam nämnd, Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård, NSV.

med projektbeställare, projektpartner, projektägare, styrgrupp, processledare, målgrupper och forskare med flera skapa förutsättningar för ett kontinuerligt lärande i och genom projektet. Med ett processtödande och förändringsinriktat perspektiv är målsättningen för följeforskningen kring utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* följande:

- att ge stöd till utvecklingsarbetet för att kunna tillämpa relevanta metoder och aktiviteter i linje med projektplanen
- att ge stöd till utvecklingsarbetet för att kunna mäta och följa upp målen enligt projektplanen
- att ge stöd till utvecklingsarbetet att dokumentera aktiviteterna och processen på lämpliga sätt som underlag för vidare självrapporteringar och utvärderingar
- att utvärdera utvecklingsarbetet utifrån en förändringsinriktad programteoretisk modell från projektstart.

Syfte och frågeställningar

Som en del av följeforskningens målsättning är syftet med denna delstudie att undersöka hur initiering och start av utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* har gått till. Frågeställningar är följande:

1. Vilka är de generella reflektionerna om initiering och start av utvecklingsarbetet som process?
2. Vilka är framgångarna hittills i utvecklingsarbetet i förhållande till målsättningen?
3. Vilka är riskerna och hindren i utvecklingsarbetet hittills i förhållande till målsättningen med utvecklingsarbetet?
4. Vilka är förbättringsmöjligheterna för det fortsatta utvecklingsarbetet?

Genomförda aktiviteter under initiering och start av utvecklingsarbetet

Initieringen av *Tillsammans för barnens bästa* kan betraktas som en process, med flera möjliga startpunkter i form av samverkansdagar för olika funktioner. Några beslut, både formella och informella, skapade förutsättningar för projektet *Tillsammans för barnens bästa*. Ett sådant beslut är att använda regiongemensamma samverkansmedel inom den nationella satsningen *Uppdrag psykisk hälsa* för att finansiera processledare samt att förlägga projektet till en verksamhet som samögs av Sörmlands kommuner och region. Under första kvartalet 2020 genomfördes en workshop med länsstyrgruppen och skolchefnätverket² samt därefter en workshop för politiker och tjänstepersoner. Vissa förutsättningar för det kommande utvecklingsarbetet beslutades; det ska gälla alla barn, fånga barn i tidigt skede, använda befintlig samverkansstruktur för socialtjänst och vård med tillägget att skolan kommer att ingå i barngrupperna. Andra viktiga beslut var att anställa två processledare på deltid, samt att en av dessa skulle ha erfarenhet av och kontakter i skola.

I början av 2021 påbörjade processledarna sina respektive anställningar. Med processledare på plats påbörjades arbetet att formulera projektdirektiv, en länsgemensam målbild och en projektplan för projektet. Därefter togs ett beslut om följeforskning. Som en del av detta

² Skolchefsnätverket är en samverkansarena för länets skolchefer. Länet har inte någon gemensam nämnd för skolpolitiker.

beslut började en forskare från Mälardalens universitet i juni 2021 att arbeta med följeforskning tillsammans med en forskningsledare från FoU i Sörmland. Under andra kvartalet diskuterades möjligheten att avsätta medel för ett nätverk av nyckelpersoner (en hos varje huvudman på exempelvis tio procent). Styrgruppen beslutade att inte finansiera en sådan tjänst i varje kommun, vilket är en form av orienteringsbeslut då det påverkar förutsättningarna för processledarnas arbete. Målbilden beslutades i Nämnden för socialtjänst och vård (NSV) och därefter i varje kommun. Den sista kommunen fattade beslut i början av 2022.

Workshops för att formulera frågeställningar och skapa en gemensam inriktning i det praktiska arbetet med målbilden genomfördes under hösten 2021. Initiala digitala workshops hölls i beredningsgrupp barn (BGB) och i de tre arbetsgrupperna Arbetsgrupp Norra Barn (ANB) Arbetsgrupp Västra Barn (AVB) och Arbetsgrupp Södra Barn (ASB). Detta följdes i november upp med en fysisk workshop med politiker och tjänstepersoner från alla länets kommuner och region. Efter detta genomfördes en efterföljande fysisk workshop med länets arbetsgrupper barn och beredningsgrupp barn.

Metod och material

Metodologisk ansats

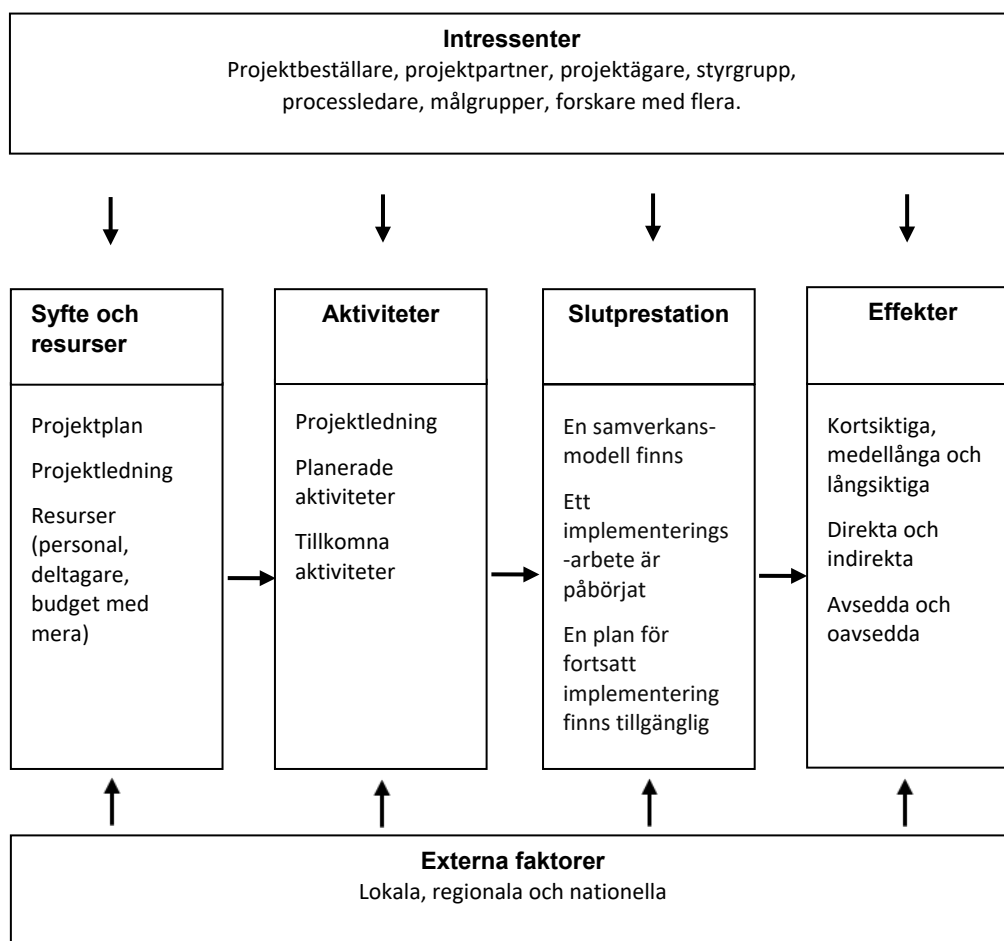
Ett programteoretiskt perspektiv på utvärdering utgör grunden för följeforskningen inom ramen för detta utvecklingsarbete. Det finns olika benämningar för denna integrerade utvärderingsmodell, *theory-driven evaluation*, *program theory evaluation*, *program theory*, *logic model* och *intervention theory* är bland de mest återkommande begreppen inom utvärderingsforskning och utvärderingsfält (jfr. Aytar, 2015; Blom & Morén, 2007; Donaldson, 2001; Karlsson Vestman, 2011; Vedung, 1998; Weis, 1998). Definitioner av en programteori varierar också inom utvärderingsforskning och utvärderingsfält. Ekonomistyrningsverket (2012) använder begreppet verksamhetslogik för programteorin och fokuserar mest på offentliga förändringsprojekt. De definierar en programteori som "... en teori om hur man kan åstadkomma förändring i samhället genom politiska mål, varför det är viktigt, vilka resurser som behövs, vilka aktiviteter och prestationer som ska levereras, vilka antaganden om målgruppen eller målområdet som gjorts, vilka externa faktorer som kan påverka möjligheten att åstadkomma önskvärd förändring, och vad man behöver göra för att ta reda på att man är på rätt väg" (s. 10).

Den programteoretiska modell som används i detta utvecklingsarbete (se *Figur 1*) är en integrerad modell med inspiration i första hand från Ekonomistyrningsverkets verksamhetslogik, men även från de övriga källorna ovan. Modellen kan revideras under resans gång för att kunna fungera bättre för utvecklingsarbetet. *Genombrottsmetoden* (*The Breakthrough Series*) som vi kombinerar med ett programteoretiskt perspektiv utvecklades i mitten av 1990-talet i USA vid *Institute for HealthCare Improvement (IHI)* (2003) i Boston. Ett gemensamt lärande för att uppnå förändring är en central utgångspunkt i Genombrottsmetoden. Metodiken bygger på principen om att det är de som utför arbetet som också förändrar det. Metoden innehåller flera nyckelelement och inleds med att identifiera ett särskilt område eller en särskild fråga för förbättring (Akhavan m.fl., 2014).

I den praktiska tillämpningen av *Genombrottsmetoden* läggs grunden för förändringsarbetet utifrån två centrala beståndsdelar i metoden. Det är dels en formulering av tre grundläggande

frågor, dels en tillämpning av *PDSA-cykeln* (Plan-Do-Study-Act) i genomförandeprocessen. Det är frågor som projektteamet ska konkretisera för att kunna organisera och genomföra sitt förändringsarbete och som inte behöver fastställas och genomföras i en bestämd ordning. De tre frågorna är: Vad är det de vill uppnå? (Syftet), Vilka förändringar kan vi göra som leder till förbättringar? (Mätning) och Hur vet vi att en förändring är en förbättring? (Förändringar) (SKL, 2014). Centralt i denna metodik är att testa små förändringar i den egna organisationen innan beslut fattas om att göra mer genomgripande förändringar. *PDSA-cykeln* utgår från att den rätta lösningen/lösningarna får utvecklas efter hand och att det inte finns något rätt lösning från start utan de olika teamen/verksamheterna kan komma fram till olika lösningar utifrån sina lokala behov och villkor. Denna process sker i ett cykliskt förlopp under hela projektiden och utifrån de fyra faserna som ingår i *PDSA-cykeln*: Planera (Plan), Göra (Do), Studera (Study) och Agera (Act). Metoden har i Sverige använts bland annat av SKL i flera olika förändringsprojekt (Akhavan m.fl., 2014).

Figur 1. En programteoretisk modell för utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland*

Genom att i kombination med *Genombrottsmetoden* anlägga ett programteoretiskt perspektiv på utvecklingsarbetet blir det möjligt att följa och utvärdera detta som helhet. Det bidrar i sin tur till ett kontinuerligt och systematiskt lärande under processen (Brulin & Jansson, 2009). Det blir också möjligt att med detta perspektiv identifiera framgångs- och riskfaktorer i förhållande till detta utvecklingsarbete. Detta perspektiv ger vidare möjligheter att fånga in bieffekter, icke

avsedda resultat och effekter som följd av utvecklingsarbetet och att sätta dessa i relation till utvecklingsarbetets målsättning.

Datainsamling och genomförande

Gruppvintervjuer och individuella halvstrukturerade intervjuer, utvecklingsarbetets egen dokumentation och självrapporteringar, samt observationer vid gemensamma möten under utvecklingsarbetets gång utgör de grundläggande källorna för datainsamling. Urvalet av intervjupersoner baserades på personers involvering från och med starten av utvecklingsarbetet. En fokusgruppsintervju med elva deltagare gjordes inom ramen för Lärande workshop 1 i slutet av mars 2022 och två kompletterande skriftliga intervjuer gjordes efter fokusgruppsintervjun.

Databearbetning och analys

Fokusgruppsintervjun transkriberades som helhet och kompletterande intervjuer gjordes skriftligt. Resultatet från intervjuerna bearbetades och analyserades utifrån teman i frågeställningarna med inspiration av Kvale och Brinkmanns (2009) meningskoncentrering och meningskategorisering.

Etiskt ställningstagande

Följeforskningens genomförande generellt och intervjuerna i synnerhet planerades i enlighet med forskningsetiska regler (Vetenskapsrådets, 2017) och Dataskyddsförordningen (GDPR). Som en del av detta etiska ställningstagande fick samtliga intervjupersoner information i god tid och samtycke erhöles både skriftligt/muntligt (se *Bilaga 2* för Informationsbrev och *Bilaga 3* för Samtyckesblankett).

Resultat och analys

Generella reflektioner om initiering och start av utvecklingsarbetet

Intervjupersonerna förde fram olika milstolpar som möjliggjorde utvecklingsarbetet *Tillsammans med barnens bästa i Sörmland*. De nämnde flera tillfällen när tidig enighet om behovet av att arbeta med barns psykiska och fysiska hälsa lyftes. Några milstolpar var en planeringsdag i läns gemensamma nämnden, en dag för personal från sjukvård skola och socialtjänst om barn med komplexa behov, en halvdag om skottlandsmodellen för länsstyrgrupp och skolchefer. Det fanns en enighet om att barnen i Sörmland var extra utsatta och att en storsatsning på målgruppen behövde göras. Nästa omnämnda milstolpe var en planeringsdag i Malmköping där regionens divisionschefer och förvaltningscheferna för skola respektive socialtjänst i kommunerna skulle diskutera hur ett samverkansprojekt skulle utformas.

Enligt informanterna fanns det ett intresse av Skottlandsmodellen, men alternativen för olika sätt att arbeta behövde finnas öppet. En intervjuperson uttryckte det så här: "Den processen tycker jag var bra och spännande ...".

Skottlandsmodellen med involvering av olika intressenter var i fokus före utvecklingsarbetet också, vilket innebar vissa utmaningar under processen framöver:

Det var något riktigt stort, sen körde vi lite i diket, men jag tänker att vi har kommit upp från det diket igen och är på väg mot något som känns som en bättre verklighet... Processtiden har varit lång, så kan man se det, men det har landat i något som känns som att det är närmare en verklighet. Att man har valt att satsa på det här och att det håller i. Sen tycker jag att det är rätt häftigt att vi kommunicerar med varandra även om vi har lång väg kvar att vandra.

Kommunikationen mellan socialtjänsten, skolan och vården anses vara mycket viktig. En intervjuperson och resonerar vidare: "För mig började det ganska långt tillbaka och processtiden har varit lång, men jag är ganska nöjd med att vi är där vi är i dag. Jag tror på det här."

Vid intervjusamtal nämndes ett liknande försök tidigare i förhållande till ett nationellt projekt där, Socialstyrelsen var drivande. Men detta projekt uppnådde inte sitt mål. Med ett verksamhetsnära perspektiv inleddes utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* med bättre möjligheter att lyckas. Förankring och medvetenhet kring området anses vara nödvändiga. En intervjuperson uttrycker att det känns som att det har varit lite trögt innan lämpliga arbetsformer hittades, "men nu känns det som ett helt annat ... det är ett tryck i frågan från samtliga parter." Det nämns vidare att:

... det är inte bara tre huvudmän utan det är åtminstone tjugo huvudmän som är inblandade i det här, det är mer ändå om man räknar bara på kommunala sidan är det minst arton. Det är väldigt komplext att sprida information och få en gemensam bild hos alla samtidigt. Skulle det hända något så måste det hända ute i verksamheten.

När skolcheferna i ett tidigt skede efterhand inkluderades upplevdes det som positivt och att dialogen med olika aktörer ledde till att skolan gick från att vara en medbjuden aktör till att vara en medskapande aktör. Frånvaro av fristående skolor i utvecklingsarbetet anses dock vara en utmaning även om kommunerna har sina strategier för involvering av fristående skolor. Utmaningen med fristående skolor och andra frågor och undringar från övriga skolchefer leder till att utvecklingsarbetet måste förklaras för andra skolchefer vid länsövergripande skolchefsträffar, det kan bli en känsla av att "stå till svars för saker och ting. Det är väl ett tecken på att det här är ovant. Jag tror att det kommer att rulla vidare."

Vidare nämns utmaningar också i samband med nöjdhet med initiering och start av utvecklingsarbetet:

Jag tycker också att det har varit behovet av att vara nyfiken på varandra och förstå varandra och förstå kulturen och logiken som styr i de olika. och där tror jag fortfarande inte att vi är i mål utan det måste vi vara medvetna om hela vägen.

Om man på den senare delen av den processen i utvecklingsarbetet, enligt en intervjuperson, "så tänker jag att det gick fint" även om det var en utmaning att:

... få till och vi arbetade tillsammans för att få till en målbild som alla förtrogna med. Vi behövde knåda orden fram och tillbaka och vad vi menade och vilken typ av hälsa vi pratade om och vilka barn det var vi pratade om. Men vi enades kring det, tycker jag. Sen gjordes det ett ordentligt arbete för att få målbilden förankrad och det har pågått ända till nu. Det känns också som ett absolut nödvändigt steg

att göra för att kunna komma vidare och för att få kraft i arbetet och förankring och kunna komma framåt.

Det kom också fram i intervjuerna att vissa planerade uppdrag inte hade varit tydliga från början, underlagen var inte strukturerade och samlade på ett särskilt bra sätt. Det fanns ingen målbild eller något projektdirektiv skrivet. Men under processen blev det bättre och var i slutändan bra. Denna process öppnade för alla involverade möjlighet att påverka inriktning, och möjlighet att vara med i diskussioner som gav större förståelse. "Det har tagit sin tid även om till slut gick bra med de nödvändiga stegen. Vi har lyckats hantera det bra under starten av arbetet upplever jag", vilket gjort att känslan av otydlighet är mycket mindre nu.

Framgångar i utvecklingsarbetet under initiering och start

Intervjupersonerna lyfte olika former av grund för samverkan kring gemensam problembild. Något som lyfts som en framgångsfaktor är att arbetet är välgrundat med en gemensam problembild av hur det ser ut för Sörmlands barn, under flera år har resultaten från undersökningen Liv och Hälsa ung, barnhälsovårdens årsrapport och skolresultat visat på behov av gemensamma satsningar. Men det arbetet har inte resulterat i förslag på lösningar. Det har inneburit att det vuxit fram gemenskap innan arbetet konkretiserats i lösningsförslag: "När man börjar närma sig lösningar så blir det lite större risk för stuprören, det är inte vårt ansvar, det är någon annan som ska göra det". När Tillsammans för barnens bästa omtalas är det fler som svarar "Äntligen" än "Varför".

I gruppintervjun framhålls en annan framgångsfaktor till den välgrundade problembilden - det politiska stödet för arbetet, en intervjuperson uttrycker detta:

Faktiskt första gången jag är med om en sådan kraftsamling rent politiskt, att man är så enade att det här behöver man satsa på och ... det känns jätteviktigt och bra att det är så och det spelar ingen roll vilken partitillhörighet det är, det spelar ingen roll om det är kommun eller region. Det jag har mött är bara positivt och att det är en viktig prioriterad fråga.

Styrgruppens arbete lyfts av flera, att deltagarna har en "bred representation" och ett aktivt arbete i sina respektive forum. En särskild betoning läggs på skolrepresentanterna som en nyckel till framgång. Styrgruppens goda samverkan mellan olika verksamheter och olika huvudmän lyfts som en förutsättning för långsiktighet i arbetet och en förutsättning för målbilden. Deltagarnas olika bakgrund ställer krav på artikulation av olika parter förståelse för begrepp och mål.

Någon lyfter beslutet att "arbeta i närvårdsstrukturen med BGB och arbetsgrupperna" som en framgångsfaktor. Genom beslutet att verka i existerande struktur, har ingen ny struktur behövt byggas, utan arbetet har kunnat inledas när processledarna funnits på plats.

Flera personer lyfter att rekryteringen av processledare var framgångsrik, att de var duktiga och har kunnat föra arbetet framåt. En intervjuperson säger att det sedan processledarna "klev in i det här utvecklingsarbetet så har det verkligen fått fart". Det lyfts även som en tillgång att processledarna har olika bakgrund och "kunskap från alla delar av våra verksamheter". En aspekt av rekryteringen av processledare som också lyfts, är att de placerats på en läns-gemensam yta.

En intervjuperson lyfter forskningen, att medel avsatts till följeforskning och att det fanns planer för långtidsuppföljning: "Sen tänker jag att en positiv grej är själva forskningen, att man ville satsa på att göra följeforskning på det här samtidigt som vi också tittar på långtidsplanering för barn och unga i Sörmland."

Risker och hinder i utvecklingsarbetet under initiering och start

Mycket fokus på och diskussion om effektmålen i början anses innebära både risk och motivation:

Det såg jag lite som en risk i början att man fastnade i diskussionerna kring effektmålen som vi faktiskt inte kommer att mäta på riktigt i det här projektet, men jag ser också som ett måste att ha med för att motivera att man har det framför sig.

Vidare anses mer fokus på effektmålen leda till att projektmålen som handlar om vad man faktiskt ska åstadkomma kommer bort. Det nämns också en anledning till att projektmålen skjutits "lite åt sidan och mer fokuserat på effektmålen för att de är härliga".

Risker, hinder eller svårigheter kopplas till "hur vi levererar eller hur vi når ut och får till något i praktiken som gör skillnad." Den goda positiva kraften som fanns på workshopen i höstas innebär också att det finns förväntningar från verksamheterna om vad som ska hända, göras och diskuteras. Mötestider för styrgruppen, mötestider för BGB, mötestider för olika saker innebär inte nödvändigtvis den konkretisering av saker och ting som visar hur en förändring kan fås till på riktigt.

Förändringar i omvärlden anses också leda till risker och att kunna ta över i vissa avseenden, exempelvis pandemin och det som händer i Ukraina nu. Därmed kan en känsla av att "bli jagade" göra så att långsiktighet utmanas och "man söker kortsiktiga lösningar och det är behjärtansvärt, det är inte det jag ifrågasätter, men jag ser det som en risk att vi glider av fokus och lockas in i något annat." En intervjuperson säger:

Kommer vi att hinna? Det finns också en förväntan som du berättade om ..., man var supertänd här under 2021 och man kom ut lite ur pandemibubblan, nu är det härliga tider, nu kan vi börja fokusera, nu jobbar vi tillsammans. Vi var på Södertuna och nu sitter vi i en vardag och då kommer Ukraina och knackar på och det är självklart att det är så, men det är kort om tid även om vi kan vara frustrerade och fundersamma över hur ... vem är det som ska göra arbetet, tänker jag?

I förhållande till utmaningarna ovan lyfts behovet av att enas och förbereda sig, berätta vad vi jobbar för och hur vi ska gå vidare:

Jag kan se att det finns risker här och att styrgruppen behöver mäta med att ta sitt ansvar, att både peppa, stötta, visa riktningen. Kanske ge lite mer klara direktiv så allt inte hänger på... Vissa risker kan jag se här, men mest kanske över att det är en kort tid i utvecklingsarbetet för sen ska vi också ha en fortsatt plan för implementering och uppföljning av den här samverkansmodell så det är ett stort åtagande som vi har.

Trots dessa utmaningar nämns hopp om pågående arbeten också, exempelvis att processa fram BUF-huset³ som är en utökad familjecentral: "Vi har sagt att vi ska jobba med delar av Skottlandsmodellen, vi ska massera ihop det här, vi ska sätta det. Sen ska vi köra, men det är inget som är omöjligt."

Med ett proaktivt perspektiv sätts risker och hinder i relation till det kommande valet. Valets konsekvenser för olika nämnder på olika nivåer anses troligen påverka kommande satsningar även om det finns en fastställd budget. Om valresultatet leder till att arbetssätt förändras och nya prioriteringar görs anses detta kunna bli en risk för utvecklingsarbetet även om det redan finns "en väldigt bra grund nu, det är förutsättningen och det är jättebra". Om det kommande valets konsekvenser för utvecklingsarbetet kommer det också fram att det är svårt att se att valet skulle påverka och "man plötsligt säger att barn inte är viktiga, det kommer förhoppningsvis inte att ske."

Problemen relaterade till omsättning bland personalen anses också vara en större risk eftersom personalförändringar kan leda till att "man tappar ett visst tempo i frågorna". Vidare lyfts också att omsättningen sker på både chefs- och personalnivå och "då är det svårt att bygga den här typen av samverkan." Det kommer också fram att alla på ett eller annat sätt jobbar med att försöka minska omsättningen. Men utvecklingen går åt fel håll och lösningen är att det i någon form finns ett tydligt regelverk och tydliga styrdokument som är enkla att ta till sig och förstå. "Ju högre omsättning man har desto mer måste man lita på den typen av styrning så det inte blir så relationsbaserat" uttrycker en intervjuperson.

Med tanke på att bibehålla personalen och att minska omsättningen nämns också saker som görs, exempelvis:

Yrkesresan, tack och lov, där första resan är barn och unga. Sen är det inte heller någon quick fix utan det är också över tid och den är fortfarande i sin inledning. Men det är också för att man ska få trygga socialsekreterare som jobbar med barn och unga. Det handlar om att bibehålla och attrahera till yrket och att man vet att de har samma bas att stå på när vi rekryterar av varandra.

Balansgången mellan kostnader och vinster vid insatser anses också vara en risk. Att inte ha en tillräckligt bred politisk förankring upplevs också som ett bekymmer med tidiga insatser. "Långa vägar för både beslut och information" anses också vara ett hinder och:

Det kan medföra att upplevelsen ute i verksamheter och organisationer är att det inte händer så mycket. Medlemmar i BGB och arbetsgrupper verkar inte alltid ha tydliga vägar ut i sina respektive verksamheter och organisationer. Att det är svårt att få till träffar med viktiga grupperingar så som styrgrupp och beredningsgrupp barn och arbetsgrupper barn.

Att många vill vara med och tycka och tänka anses vara bra och helt nödvändigt, men kan leda till "att arbetet tar lång tid. Risk även här att upplevelsen blir att det inte händer så mycket." Att målsättningen att implementeras av den utvecklade samverkansmodellen ska påbörjas i några utvalda verksamheter anses också vara "en farhåga att vi tappar motivationen hos de

³ BUF står för Barn Ungdom Familj

huvudmännen som inte tillhör piloten. Utmaningen från och med nu är just att hålla lågan uppe upplever jag.”

Förbättringsförslag för det fortsatta utvecklingsarbetet

Utöver framgångsfaktorer och risker och hinder framkommer även intressanta förslag för förbättringar. En intervjuperson resonerar kring följande:

Nu är det dags att börja konkretisera och här tror jag att alla behöver hjälpas åt och kavla upp ärmarna tillsammans i styrgruppen för att kunna hänga med i BGB-svängarna och allt framöver. En grund behöver sättas i styrgruppen tillsammans med förstås arbetsgrupper, processledare och i enlighet med politikernas vilja och inriktning. Det behöver nog göras ganska snart eller omgående för att kunna få till en pilotverksamhet som testas under utvecklingsarbetets gång och som sen kan implementeras bredare därefter.

Det påpekas att styrgruppen ”måste komma ihåg att vi ska stödja arbetet utåt”. I linje med behovet av förbättrad informationsspridning i skolchefsnätverket lyfts det också fram ett sådant behov i länsstyrgruppen, för att kunna ”bära vidare ut och vara ett stöd tillsammans med” styrgruppen. ”Vi är utsedda av skolchefsnätverket, av länsstyrgruppen att knåda ihop arbetet och då ska vi också föra ut det” säger en intervjuperson och resonerar vidare: ”Länsstyrgruppen har en liten kort punkt om det där vi informerar lite kort varje gång medan vi kanske lever och andas med den här frågan när vi ses ...” I detta avseende beröms nyhetsbrevet som skickades ut i början av mars 2022, men det behövs informationsspridning via andra vägar också, exempelvis kan styrgruppen och länsstyrgruppen ”ta lite mer ansvar för de punkterna”.

Att vara tydlig om utvecklingsarbetet utåt, lyfts av flera intervjupersoner. En intervjuperson säger att ”jag kan känna att kanske har vi medverkat till att skapa en bild av att det kommer att komma något från oss och från våra processledare som gör att andra sitter och väntar” och lyfter fram att ”vi måste vara tydliga, det gäller både när vi går ut mot de olika arbetsgrupperna ...” Som ett exempel på större tydlighet resoneras det kring att det är viktigt att hålla isär effekter och projektmål. Projektmålet är att gemensamt ta fram en samverkansmodell:

När man pratar om modeller, då pratar man om något som är ganska abstrakt, det finns massa föreställningar om det här och vi skapar massa bilder. Det finns säkert... det går inte ens att räkna hur många bilder av vad det här är. Vi försöker prata Barnahus eller Ungdomens hus eller vi pratar Skottlandsmodellen. Redan där har vi skapat femtio olika förståelser av vad det här handlar om... När vi kommer till effekterna kommer det att vara mycket tydligare, antingen är det eller också är det inte... Egentligen är det en ganska smart idé att lägga ett enkelt case... Det enda jag är rädd för är att politiken har en annan bild av vad det här skulle vara än vad jag ser i vad det här caset kan handla om, men det får vi i sådana fall hantera.

Att utgå från ett case anses vara ”superklokt”, eftersom ”det också blir mer konkret och något som alla kan relatera till och ha det i kommande workshops med olika konstellationer som vi har”. Att ”stå till svars” vid informationsspridning i andra delar av närvårdsstrukturen kopplas

till olika förväntningar om utvecklingsarbetet och ett sådant case skulle göra förväntningarna klarare:

Jag har också upplevt det i olika sammanhang. Jag har funnit mig när jag har försökt att berätta hur det går för Tillsammans för barnens bästa och vad som är på gång och hur vi jobbar för att skapa en delaktighet och projektion framåt. Det har varit en utmaning eftersom det inte har varit så mycket konkret, förutom målsättningarna som har formulerats och de workshop som har varit, men inte så mycket konkret att lyfta fram. Det har också gjort det svårt att lyfta fram utvecklingsarbetet, men jag hoppas och tror att det kommer att bli lättare framöver och precis som har sagts här så är vi alla viktiga i att föra ut det här och få till något i det här... i alla verksamheter framgent.

Ett exempel på ett sådant case som handlar om en elev lyfts fram av en intervjuperson:

Den eleven var extremt stor utmaning runt, den eleven går nu i en vanlig skola och har inga utmaningar. Det vi gjorde var att vi samlades runt den här och konstaterade; när vi lägger bort allt annat och tittar, vad är det vi egentligen skulle behöva göra runt den här ungen eller de här barnen? Det är det jag tror att man skulle kunna göra, vi behöver inte krångla till det utan helt enkelt samlas runt något och bestämma oss för att vi vill testa rälsen och det gör vi på det här viset.

Att inte ha "samma perspektiv eller tidslinje att gå på" mellan politiken och verksamheterna lyfts fram och föreslås att "hålla politiken varm att det arbete som vi gör är att vi presterar något för att de ska tycka att det här är intressant för dem att fortsätta oavsett vem det är som styr." Det är inte lätt att "hålla politiken varm", men att "komma med något konkret till politiken så att de förstår" och att hålla dialogen ihop med dem anses vara några lösningar. Avseende förståelse för och insyn i utvecklingsarbetet sägs det att "vi har trott att vi har alla med på tåget, att vi förstår var vi är, men det har jag insett att vi inte är där. Jag tänker att jobbet kommer att behöva göras om ett tag".

Om denna problematik resoneras vidare:

Vi kan åstadkomma den här effekten som jag tror att politiken önskar, man vill se att det går något som är snabbare runt ungarna och jag förstår att det finns ett starkt tryck på dem för jag känner samma tryck på mig själv ... Men jag tror att ska vi få acceptens för modellen och förståelse för modellen så behöver det hända något i modellen. Vi lägger en räls som vi ska använda någon annan gång, vi måste börja köra tåget på rälsen redan nu och det är det jag tänker att vi skulle kunna göra.

Liknelsen med tåg och räls väcker nya tankar hos en intervjuperson:

Så blir jag varm om hjärtat med ... liknelse med hur man bygger järnväg. För var det så när man byggde att man körde man tåget ända fram till kanten på rälsen och sen hade man med sig slipers och ny räls på vagnarna bakom och så la man framåt hela tiden och det är nog så man skulle behöva göra för att komma framåt. I dag tar det tio gånger längre tid att bygga järnväg än det gjorde då. Men vi behöver nog komma tillbaka till att man måste också prova sig fram lite under resans gång. Då får man, som ni säger, resultatet under vägen. Man ser att

det händer något, man ser att man gör något. Absolut tror jag att vi behöver göra så.

Att "hålla informationen levande" behövs för dem som inte "har varit med på tåget" från början, men det är inte enkelt. Att hitta rätt väg ut i verksamheter och organisationer genom exempelvis nyhetsbrev och informationsspridning kommer att bidra till att "hålla informationen levande". Vidare anses det vara viktigt att "vi också kan fånga saker som är viktiga och aktuella och prova och vågar göra något och i nuläget kunna kritisera och bli tydligare i vad det här arbetet kan leda framåt till". Att öka möjligheterna att träffas vid behov under resterande tid av utvecklingsarbetet kommer också fram som ett förbättringsförslag, eftersom det har varit utmanande att få till gemensamma fysiska träffar, exempelvis med styrgruppen. Att utvecklingsarbetet under första året har pågått under en pandemi har varit en utmaning, men "många fördelar har emellertid funnits vid digitala möten för att kunna samla hela länet, så egentligen är inte detta det största problemet". En förbättringsmöjlighet kan vara att "snabba på processer och arbeta igenom saker ordentligt under en dag i workshopform i stället för digitalt under flera månader under styrgruppsmöten."

Hur skulle utvecklingsarbetet se ut om det skulle utformas nu?

I fråga om hur utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens i Sörmland bästa* skulle se ut om det skulle utformas nu och allt mandat, materiella och icke-materiella resurser skulle finnas kom det fram intressanta reflektioner. En av intervjupersonerna säger:

Då skulle jag bygga fina familjecentraler till alla barn där man har möjlighet att samverka och ett per kommun ungdomscentraler som har liknande upplägg, men som är för äldre, kopplat till familjecentralerna, men kanske inte lika många. Jag tror att det räcker med en per kommun och sen skulle vi fortsätta att jobba med tåget som vi har tagit fram, där det finns tydliga tillitspersoner till alla barn oavsett ålder och när man identifierar, att det behövs något ytterligare kring barnen, då skulle det vara en väg in i familj- och ungdomscentraler där alla resurser som barnen och föräldrarna, familjerna behöver, finns samlade. Man kanske behöver ha olika delar för äldre ungdomar och små barn, men att allt finns där samlat. Då ser vi att det blir bättre samordning tidigare för barnen och ... de mår bättre på sikt.

En annan intervjuperson resonerar vidare:

Jag tror att vi hade kunnat få ännu större ... det hade varit lättare att få en större konkretion om vi hade kunnat lite tidigare komma fram organisatoriskt att vi kanske hade kunnat hitta någon form av arbetsutskott under arbetsgrupper kopplat till varje kommun, lite som man har gjort i suicid-delen för där tänker jag att vi inte har riktigt någon naturlig ingång. Det hade jag kunnat tänkt i efterhand hade varit bra.

Det lyfts också fram att pengar inte alltid är det som är avgörande, "men tiden ... om alla hade lite mer tid så skulle det kunna gå lite snabbare, men alla sitter på en otrolig hög med andra lika viktiga saker så det är, obegränsat med tid skulle vara fantastiskt".

Behovet av att "ha en arbetsworkshop med styrgruppen tämligen omgående i starten av arbetet för att både jobba ihop styrgruppen" lyfts fram för att "kunna diskutera och arbeta

med målbild och direktiv” med dem som tidigare drev arbetet vid initieringsfasen. Det skulle vara ”som en brygga från arbetsgrupp till styrgrupp och en väg för processledarna in i uppdraget med djupare förståelse”. En tydligare dokumentation från initieringsfasen önskas också. Att ha en kontaktperson ute i varje kommun och en från regionen som har tid i sin tjänst önskas också för att få den naturliga kopplingen ut i verksamheterna. Om det skulle vara möjligt att börja om utan pandemin skulle en större workshop hållas för att tillsammans med huvudmännen arbeta fram en målbild som man har samsyn kring. Workshopens lärdomar skulle bädda för framtagande av ett projektdirektiv och därefter en projektplan. Det skulle ge en bredare involvering i arbeten med projektdirektiv och projektplan från alla huvudmän. En ”tydligare planering kring organisation och mandat gentemot arbetsgrupperna från första året för mer delaktighet i länet i planeringsfasen” skulle ”öka på känslan av samägande kring utvecklingsarbetet och hela ’vi-andan’”. I linje med detta nämns också följande: ”Jag hade även, om jag inte hade behövt ta hänsyn till budget, utsett lokala arbetsgrupper redan från början för att få fram flödet mellan de lokala utmaningar och upplevelser som finns och de regionala.” Vidare påpekas också att tjänstedesign skulle påbörjats redan halvår ett under första året för att få in användarnas perspektiv. Men pandemin pekas ut som ett av hindren avseende en del av begränsningarna och förseningarna.

Diskussion och rekommendationer

Syftet med denna delstudie har varit att undersöka hur initiering och start av utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* har gått till. Fokus har varit på generella reflektioner om initiering och start av utvecklingsarbetet som process; framgångar, risker och hinder i utvecklingsarbetet hittills, samt förbättringsmöjligheter för det fortsatta utvecklingsarbetet i linje med det förändringsteoretiska perspektivet på hela utvecklingsarbetet (se *Figur 1*).

Som framgår av intervjuresultatet lyfts det fram en hel del om framgångar, risker/hinder och förbättringsområden avseende initiering och start av utvecklingsarbetet. Upplevelser och erfarenheter av processen från och med initiering till start och fastställande av projektplan visar många lärdomar för att upprätthålla och främja framgångar, förebygga risker och hinder, samt att sätta i gång förbättringar i det fortsatt utvecklingsarbetet (se *Tabell 1* för identifierade framgångsfaktorer, risker/hinder och förbättringsförslag⁴)

Tabell 1. En sammanställning av identifierade framgångsfaktorer, risker/hinder och förbättringsförslag

Framgångsfaktorer	Risker och hinder	Förbättringsförslag
Bred representation av huvudmän	Många huvudmän med olika intresse och engagemang	Mer enhetlig information till, och förankring hos, alla involverade
Skolchefernas inkludering i ett tidigt skede	Ej inkludering av fristående skolor	Mer dialog med fristående skolor
Politisk kraftsamling och stöd		

⁴ Tabellen är konstruerad så att den läses kolumnvis, inte radvis.

Rekrytering av processledare i ett tidigt skede	Mycket fokus på, och diskussion om, effektmålen i början	Tydliga regelverk och styrdokument
Beslut om följeforskning och planer för långtidsuppföljning	Olika förväntningar från verksamheter	Förbättrad information till berörda aktörer utanför styrgruppen
Beslut om utökad familjecentral och Skottlandsmodellen	Förändringar i omvärlden	Mer tydlighet om utvecklingsarbetet utåt
Beslut om nyhetsbrevet som skickades ut i början av mars 2022	Kommande valets eventuella konsekvenser	Mer användning av case-metodik
Kontinuerliga förbättringar under resans gång	Omsättning bland personal	Mer dialog med politiken
Digitala arbetssätt under pandemin	Balansgången mellan kostnader och vinster vid insatser	Mer arbete för alla berörda inkludering
	Implementering av samverkansmodellen i några utvalda verksamheter	Ökade möjligheter för att träffas vid behov
	Ej tillräckligt bred politisk förankring	Ökade aktiviteter i workshopsform

I beskrivningen av initieringsfasen lyftes inte någon diskussion om barns och vårdnadshavares möjlighet att delta och påverka arbetet. Den formen av representation var sannolikt inte en del av styrgruppens arbete under den första fasen. Barns och vårdnadshavares delaktighet i beslut bör och kommer sannolikt vara en del av nästa fas i projektet.

I beskrivningen av vad deltagarna hade önskat om resurserna varit oändliga finns några aspekter av förändringar av den initieringsfas som redan skett; bland annat bättre underlag, tidigare workshop med styrgrupp och huvudmän med mera. En möjlig lärdom av det är att dessa aspekter kunde vara en del av arbetet hos de olika huvudmännen om eller när utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* ska implementeras i verksamheters samverkan.

En generell rekommendation är att identifierade framgångar, risker/hinder och förbättringsförslag används som utgångspunkt för förbättringsarbetet i fortsättningen. Nedan vill vi uppmärksamma några övergripande rekommendationer:

1. Att ha mer fokus på projektets målsättningar jämfört med långsiktiga effektmål anses vara en viktig framgångsfaktor under processens gång. Vi rekommenderar ett fortsatt arbete med denna tydlighet för att förebygga eventuella missförstånd.
2. Flera förbättringsförslag handlar om tydlig och enhetlig informationsspridning till, och förankrad hos, berörda aktörer och verksamheter. I detta avseende kommer nyhetsbrevet att vara en viktig kommunikationsväg i fortsättningen. Men vi rekommenderar nya vägar, exempelvis dialogträffar, workshops eller liknande.

3. Eftersom det finns andra aktörer som inte är representerade i styrgruppen rekommenderas att mer dialog förs med dessa aktörer.
4. Case fördes fram som ett förslag på metod för att aktualisera olika förståelser för vad utvecklingsarbetet skulle innebära för olika parter i samverkan
5. Men tanke på förslaget om mer arbete för alla berördas inkludering rekommenderar vi en kartläggning om vad som fungerar bra och mindre bra i fråga om inkludering av berörda aktörer och därmed att ett förbättringsarbete inleds med bland annat mer involvering av barn och vårdnadshavare.

Referenser

- Akhavan, S., Aytar, O., Bogg, L., Söderlund, A., & Tillgren, P. (2014). *Blev det ett genombrott? Utvärdering av det nationella lärandeprojektet – Vård på lika villkor*. Mälardalens högskola.
- Aytar, O. (2015) "Ja, så tänker vi också ..." – Ett programteoretiskt perspektiv på det nationella Lärandeprojektet – Vård på lika villkor. *Socialmedicinsk tidskrift*, 92(2), 116-131.
- Blom, B., & Morén, S. (2007). *Insatser och resultat i socialt arbete*. Studentlitteratur.
- Brulin, G., & Jansson, S. (2009). En ny programperiod, en ny utvärderingsansats. I L. Svensson, G. Brulin, S. Jansson, & K. Sjöberg (Red.), *Lärande utvärdering genom följeforskning* (s. 37-53). Studentlitteratur.
- Donaldson, S.I. (2001). Mediator and moderator analysis in program development. In S. Sussman (Ed.), *Handbook of program development for health behavior research and practice* (s. 470-496). Sage.
- Ekonomistyrningsverket. (2012). *Programteori och verksamhetslogik – ett metodstöd för Regeringskansliet*. Ekonomistyrningsverket.
- European Commission. (2007). *Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation during the program period*. Working document no. 5. European Commission.
- Institute for Healthcare Improvement (IHI). (2003). *The Breakthrough Series: IHI's Collaborative Model for Achieving Breakthrough Improvement*. Institute for Healthcare Improvement, IHI Innovation Series white paper.
- Karlsson Vestman, O. (2011). *Utvärderandets konst – Att granska FoU-miljöer inom välfärd*. Studentlitteratur.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur.
- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). (2014). *Vård på lika villkor – Ett lärandeprojekt: Arbetsätt och metoder för en mer jämlik första linjens vård*. Sveriges Kommuner och Landsting.
- Vedung, E. (1998). *Utvärdering i politik och förvaltning*. Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Vetenskapsrådet.
- Weis, C.H. (1998). *Evaluation. Methods for studying programs and policies*. Prentice Hall.

Bilagor

Bilaga 1. Intervjuguide

Följeforskning om Tillsammans för barnens bästa i Sörmland

Lärande workshop 1

Eskilstuna, den 29 mars 2022

Intervjupersonerna känner till följeforskningens syfte, men ändå kommer vi att informera intervjupersonerna om följande före varje intervju:

- Följeforskningens syfte.
- Gällande forskningsetiska regler.
- Intervjupersonernas får ta del av följeforskningens resultat när detta är sammanställt.
- Inga namn kommer att anges i rapporten och inga textavsnitt skall kunna kopplas till enskilda personer.
- Intervjupersonen ges utrymme komma med funderingar och ställa frågor innan respektive intervju genomförs.

Intervjuerna är tematiskt öppna och följande inledande tematiska frågor ska ställas:

1. Om vi börjar med initieringen och starten av utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland*. Hur har initieringen och starten gått till utifrån era perspektiv?
2. Vilka är framgångar i utvecklingsarbetet hittills i förhållande till målsättningen med utvecklingsarbetet?
3. Vilka är risker och hinder i utvecklingsarbetet hittills i förhållande till målsättningen med utvecklingsarbetet?
4. Vilka är förbättringsmöjligheter för det fortsatta utvecklingsarbetet?
5. Tänk er att ni får full möjlighet att utforma utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* på nytt utifrån era erfarenheter och upplevelser hittills. Hur skulle det nya utvecklingsarbetet se ut nu?
6. Är det nåt vi missat att fråga och du vill nämna nu innan vi avslutar intervjun?

I förhållande till intervjupersonernas svar på tematiskt öppna frågor ställs uppföljningsfrågor vid behov.

Följeforskare:

Osman Aytar, docent i socialt arbete/ fil. dr. i sociologi vid Mälardalens universitet, följeforskare vid FoU i Sörmland, 016-15 36 14, osman.aytar@mdh.se

Lina Larsson, forskningsledare/utvecklingsledare vid FoU i Sörmland, 076-949 63 64, lina.larsson@fou.sormland.se

Bilaga 2. Informationsbrev

Eskilstuna, den 17 mars 2022

Hej,

Inom ramen för det regionala projektet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* har vi ett följeforskningsuppdrag. Målsättningen med utvecklingsarbetet är att:

- Det i Sörmland finns en länsövergripande samverkansmodell för tidiga insatser för barn och unga
- Ett implementeringsarbete av samverkansmodellen är påbörjat
- En plan för fortsatt implementering och uppföljning av samverkansmodellen finns tillgänglig

Med ett processtödande och förändringsinriktat perspektiv är målsättningen för följeforskningen kring utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland* följande:

- Att ge stöd till utvecklingsarbetet för att kunna tillämpa relevanta metoder och aktiviteter i linje med projektplanen
- Att ge stöd till utvecklingsarbetet för att kunna mäta och följa upp målen enligt projektplanen
- Att ge stöd till utvecklingsarbetet att dokumentera aktiviteterna och processen på lämpliga sätt som underlag för vidare självrapporteringar och utvärderingar
- Att utvärdera utvecklingsarbetet utifrån en förändringsinriktad programteoretisk modell från projektstart

Som en del av följeforskningens målsättning har vi *Lärande workshop 1* i samband med styrgruppsmötet den 29 mars, kl. 8.00-10.00. Huvudfokus kommer att ligga på initieringen, starten och processen hittills avseende utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland*. Inledande tematiska frågor är följande:

1. Hur har initieringen och starten gått till?
2. Hur har utvecklingsarbetet fungerat i förhållande till målsättningen med utvecklingsarbetet?
3. Vilka förbättringsmöjligheter finns i det fortsatta utvecklingsarbetet?

Vid behov kan vi göra kompletterande individuella intervjuer senare. Samtalen vid *Lärande workshop 1* beräknas ta ungefär 90 minuter. Intervjuerna är planerade i enlighet med forskningsetiska regler, vilket bl.a. innebär att ditt deltagande är frivilligt och obehöriga har inte tillgång till intervjumaterialet. Som del av ditt frivilliga deltagande kan du, när som helst, utan förklaring och konsekvenser, avbryta din medverkan. Dina personuppgifter skyddas enligt Dataskyddsförordningen (GDPR).

Tack på förhand.

Med vänlig hälsning.

Osman Aytar, docent i socialt arbete/ fil. dr. i sociologi vid Mälardalens universitet,
följeforskare vid FoU i Sörmland, 016-15 36 14, osman.aytar@mdh.se

Lina Larsson, forskningsledare/utvecklingsledare vid FoU i Sörmland, 076-949 63 64,
lina.larsson@fou.sormland.se

Bilaga 3. Samtyckesblankett

Ang. Följeforskning kring utvecklingsarbetet *Tillsammans för barnens bästa i Sörmland*

Jag har fått tillräcklig information om ovanstående fölieforskningsprojekt och jag deltar frivilligt i en intervju. Jag har fått informationen att jag när som helst, utan förklaring och konsekvenser, kan avbryta min medverkan. Jag har även fått veta att min person och min identitet kommer att skyddas enligt Dataskyddsförordningen (GDPR).

Inspelningen som görs kommer att förstöras efter avslutad analys. Intervjumaterialet kommer att användas enbart för fölieforskning och vidare forskning.

För ytterligare information och frågor kan jag kontakta:

Osman Aytar, docent i socialt arbete/ fil. dr. i sociologi vid Mälardalens universitet, fölieforskare vid FoU i Sörmland, 016-15 36 14, osman.aytar@mdh.se

Lina Larsson, forskningsledare/utvecklingsledare vid FoU i Sörmland, 076-949 63 64, lina.larsson@fou.sormland.se

Jag samtycker därför till att delta i en intervju och tillåter också att nedanstående information om mig användas avidentifierad.

Deltagares för- och efternamn:

Ort och datum: